

درسنامه درس ششم

* شعر نو (شعر معاصر)

نکته ! کلمه معاصر هم خانواده ی (عصر ، دوره ، زمان) می باشد وقتی کلمه ی معاصر را می شنوید یعنی هم دوره و هم عصر ما . اشعار نو به سه بخش تقسیم می شوند که عبارتند از :

۱) شعر آزاد نیمایی . ۲) شعر سپید . ۳) شعر موج نو .

۱) شعر آزاد یا نیمایی : این نوع شعر وزن و آهنگ دارد اما جای قافیه در آن معلوم نیست و تفاوت آن با شعرهای سنتی در طول مصراع ها می باشد . مبدع شعر نیمایی آقای علی اسفندیاری متخلص به نیما یوشیج می باشد .

۲) شعر سپید : در این شعر آهنگ وجود دارد اما وزن و قافیه نمی بینید .

۳) شعر موج نو : بیشتر این نوع شعر را نثر شاعرانه می نامند چون در آن نه وزن ، نه قافیه و نه آهنگ دیده می شود . در تمامی اشعار نامبرده ی بالا مصراع ها یکسان نیست و قافیه جای مشخص را ندارد و موضوع شعر نو عشق ، سیاست ، اجتماع است . معروفترین شاعران شعر نو عبارتند از : نیما یوشیج ، اخوان ثالث ، فروغ فرخزاد ، فریدون مشیری ، سهراب سپهری و سیاوش کسرایی می باشد .

حروف میانجی

حروف میانجی عبارتند از (ی ، ک ، گ ، ج)

در صورتی که دو صدا از صداهای شهرک الفبای فارسی مجبور شوند کنار هم بیایند یکی از این حروف به عنوان میانجی بین این دو صدا قرار می گیرد .

مثال : ساده + ی — هاده + گ + ی — سلاگی

دانا + ان — دانا + ی + ان — دلنایان

سبزی + ات — سبزی + ج + ات — سبزیجات

فرشته + ان — فرشته + گ + ان — فرشتگان

نکته : هرگاه کلماتی که صدای آخر آنها (ه) یا ای ، ا می باشد این حروف حذف شده و یکی از حروف میانجی جانشین آن صدا می شود

مثال : فرشتگان که قبلا بوده — فرشته + ان سادگی که قبلا بوده ساده + ی

*** دانش زبانی ***

اهمیت زبان فارسی : ما برای بیان مقصود خود از زبان استفاده می کنیم . زبان وسیله ای است که انسان ها از طریق آن با دنیای بیرون و باهم ارتباط برقرار می کنند ، زبان های مختلفی در جهان و ایران وجود دارد مانند زبان انگلیسی ، فرانسوی ، لری ، ترکی ، گیلکی ، کردی و ...

از آنجا که زبان هویت هر ملت است و هیچ کشور و ملتی را نمی توان یافت که زبان مخصوص به خودش را نداشته باشد و اگر انسان از زبان بی بهره بود نمی توانست به تفکر پردازد ، نه علم به دست آورد و نه علم و فکر خود را به دیگران منتقل کند ، پس از اهمیت ویژه ای برخوردار است .

زبان فارسی زبان ملی کشور ماست همه ی اقوام و مردم سراسر میهن را به هم پیوند می دهد و باعث وحدت و یکپارچگی ما و قدرتمندی ایران عزیز می شود .

نکته : کشور ما هم مانند هر کشور دیگر یک زبان واحد برای تمام مردم میهن انتخاب کرده که به واسطه ی آن ، ارتباط برقرار می کنند و آن زبان فارسی است ، اما گویش مردم هر شهر از کشورمان با هم تفاوت دارد و چون زبان مادری و محلی مردم ماست مانند گنجینه ای با ارزش است که در کنار زبان فارسی به رشد فکری کمک می کند .

بیان احساسات از راه شنیده ها : گاهی از شنیدن بعضی مطالب و اشعار احساس خاصی به انسان دست می دهد مانند احساس غرور و سربلندی که هر ایرانی بعد از شنیدن سرود ملی می کند یا با شنیدن لالایی مادر احساس امنیت و آرامش می کند . پس هر صدایی نمایانگر احساس خاصی (شادی ، غم ، خشم و ...) است و یا خاطره ای را در ذهن ما زنده می کند .

*** توصیه های نگارشی

- ۱) موقع نوشتن درباره ی صدایی که شنیده اید ، یکبار صدا را در ذهن خود مرور کنید .
- ۲) نوع احساس خود (شادی ، اندوه و ...) را مشخص کنید .
- ۳) علت به وجود آمدن آن احساس را بنویسید .
- ۴) موارد گفته شده ی قبل را در بند نویسی رعایت کنید .

بیشتر بدانیم

حسین گل گلاب شاعر ، گیاه شناس ، نوازنده موسیقی ، عکاس ، استاد دانشگاه و هنرمند ایرانی بود که در سال ۱۳۱۳ با افرادی چون دکتر حسابی و علی اکبر دهخدا و ... از نخستین اعضای فرهنگستان لغت ایران بودند . او نخستین دبیر فرهنگستان زبان فارسی بود و از اشعار و سروده های معروفش می توان ای ایران ، آذربادگان اشاره کرد زمانی که جنگ جهانی دوم تازه تمام شده بود نیروهای روس و انگلیس و آمریکا ، تهران را اشغال کرده بودند . روزی در شهریور ۱۳۲۳ حسین گل گلاب از خیابان هدایت تهران رد می شود و می بیند که یک سرباز انگلیسی به یک ایرانی توهین کرده و او را کتک می زند اما افسر نظامی ایران که شاهد ماجرا بوده وارد ماجرا شده و قصد مداخله می کند و از افسر انگلیسی سیلی محکمی می خورد ، همان وقت حسین گل گلاب با چشمان اشک آلود نزد روح الله خالقی که یکی از دوستان آهنگ سازش بود رفته و ماجرا را تعریف کرده و می گوید کار ما به جایی رسیده که سرباز اجنبی توی گوش افسر نظامی ایران می زند روح الله خالقی او را تشویق کرده تا شعری در وصف ایران بسراید و خودش هم موسیقی آن را می نویسد و استاد بنان هم خوانندگی آن را بر عهده می گیرد و این چنین می شود که در ۲۷ مهرماه ۱۳۲۳ در تهران برای اولین بار نخستین سرود ملی ایران اجرا می شود .